

REFORMAȘTEREA

25 bani Posta
Biblioteca Universității Cluj

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

ATACURILE UNUI EPISCOP CATOLIC

Știam de mult, că P. S. Episcop catolic de rit grec *Alexandru Rusu* dela Baia-mare este un fanatic servitor al Vaticanului și paralel un intolerant adversar al ortodoxiei. Probabil pentru această calitate negativă a fost promovată, cam în pripă, la demnitatea de ierarh, într-o nouă Episcopie, activată și ea numai prin semnătura grăbită a unui secretar general de aceeași confesiune. Ne ziceam însă, că Eparhia unde se duce este atât de înapoiată și munca constructivă ce-l așteaptă așa de vastă, încât nu-i va mai rămânea vreme și pentru vechile predilecții dela „Unirea” blăjană, unde nu slăbia o clipă atacurile veninoase împotriva Bisericii noastre.

A fost o iluzie. Căci odată instalat în noul scaun vlădicesc, P. S. S. departe de a se lăsa absorbit de obligațiunile imense, ce-l reclamau constant în câmpul, plin literalmente de pir și polomidă, al păstoritorilor săi, totuși a găsit zile destule de planuri și acțiuni contra ortodoxiei, căreia prin prepușii săi i-a dat numeroase lovituri.

Să ne aducem puțin aminte numai de două cazuri, cari au stârnit o indignare generală: evacuarea violentă a capelei ortodoxe din comuna Sărăsău, cu aruncarea sfintei împărășanii în șanțul drumului și împiedicarea cu forța a înmormântării unui ortodox în singurul cimitir gr.-catolic din sat.

Astăzi P. S. Episcop catolic de rit grec a făcut un pas înainte, și cu un curaj vrednic de alte cauze mai bune, atacă personal și deschis Biserica ortodoxă. Anume P. Sf. Sa a răspândit prin ziarele din capitală și cele din provincie, un așa zis *Memoriu*, adresat Guvernului prezidat de dl Gheorghe Tătăărăscu, în chestiunea recăștigării Românilor maghiarizați din eparhia pe care o conduce. Ce credeți? Condiția principală de care Prea Sf. Sa face pendinte succesul acestei acțiuni naționale, este împiedicarea Bisericii ortodoxe de a-și înființa Episcopia din Maramurăș. Pentru a nu fi acuzați că denaturăm, re-

producem textual acest model de monstruoșitate episcopală:

„Primul și cel mai însemnat ajutor, ce i se poate da bisericii noastre de aici în această direcție este ca — cel puțin până la o radicală prefacere a spiritului colectiv din chestiune — să se oprească formal, ori măcar să nu fie încurajată pe nici o cale, acțiunea profund păgubitoare a proselitismului cultului dominant în Țară, pentru ca preoțimea acestei biserici să-și poată concentra, scutită de hărțuiri provocate de atari acțiuni, toate puterile pentru opera mântuitoare de neam ce i se cere. Din acest punct de vedere este a se socoti drept o adevărată crimă națională afișarea permanentă — mai nou chiar cu veleități de înfaptuire apropiată — a unei Episcopii ortodoxe, specific prozelitiste în aceste părți, unde vicariatul de începutură (ce pare a fi și hotărât) n'ar avea în județele Satu-mare și Maramurăș — nici chiar după datele exagerate de optimiste și neverificate de nime prezentate Congresului bisericesc recent — decât 47 parohii, cu un număr de credincioși, ce la nici un caz nu trece peste 30 de mii.”

Recitim această proză nătângă și nu ne vine să credem ochilor. Va să zică e cu puțință ca un Episcop de origină română să fie în stare a scrie negru pe alb, că înființarea unei Episcopii ortodoxe pe pământul Maramurășului, este o „adevărată crimă națională.” Și în consecință să ceară Guvernului oprirea imediată a unui sacrilegiu atât de cumplit. Câtă cutezanță, ce degradare oribilă! Și tot noi ortodocșii suntem semănătorii de vrajbă, cari incităm la războiul fratricid, cum ni se strigă perfid și insinuant prin fițuici intrigante și congrese agriste. Acum cel puțin a căzut masca de pe obrazul unui comandant al ofensivei catolice, arătându-l în toată structura lui autentică, de incurabil vrăjmaș al Bisericii ortodoxe.

Și cu ce motivează această incalificabilă atitudine provocatoare? Cu două pretinse argumente, pe cât de ipocrite, pe atât și de ridicole, cari i se pot întoarce cu vârf și îndesat. Întâi, că nu am avea acolo în nord decât vre-o 30 mii de credincioși, și al doilea, că Episcopia ortodoxă ar împiedica mișcarea de desrobire a Românilor maghiarizați.

În ce privește numărul credincioșilor viitoarei Episcopii nu-i este dat P. Sf. Sale să-l știe, fiindcă nu-i cunoaște hotarele, cari probabil că vor îngloba teritorii atât din Moldova cât și din Bucovina și chiar din Ardeal strângând sub cârja arhierescă o turmă considerabilă. Dar a uitat oare Episcopul catolic de rit grec dela Baia-mare, cu ce număr de oameni s'au înființat cele două Episcopii uniate dela Oradea și Lugoj și ce scop au urmărit ele?

N'aveau nici măcar atâtea suflețe cât un mic protopopiat de-ale noastre, și au fost înfipte în masa ortodoxă omogenă din Bihor și Banat, cu tendința manifestă de a face spărături în ea și a o slăbi până la distrugere. Cu ajutorul guvernelor ungurești cele două episcopii prozelitiste au și izbutit în planurile lor, căci cea mai mare parte a enoriașilor i-au smuls dela noi abia în a doua jumătate a veacului XIX-lea, prin momeli catolice și terorizări administrative. Și ele au rămas până astăzi cu acelaș caracter inițial, făcând victime în România mare chiar cu ajutorul unor orduri călugărești *streine*, strecurate clandestin pe pământul nostru. Atunci cum, ceea ce este admisibil pentru un cult catolic, să fie oare interzis pentru Biserica ortodoxă, și încă în propria ei țară? De unde această socotință strâmbă? Ah farisei înăcriți, cari văd paiul din ochiul altuia și nu simt bârna din al lor! Prin urmare noi știm ce căutăm în Maramurăș. Ne chiamă glasul străbunilor descălecători de țară, cari n'au fost deloc catolici și nu se pot odihni în mormânt văzându-și strănepoții ruși, prin silnicie, din legăturile sfinte cu tainica unitate de veacuri a sufletului românesc.

Dar ce-am putea spune de celalalt „argument”, care ar acoperi de ridicol și pe un licean mediocru? Episcopia ortodoxă un „bolovan” în opera de naționalizare din nordul Ardealului? Și Ungurii rād de asemenea motivări neghoabe.

„Ci mă port aspru cu trupul meu și-i țin în stăpânire, ca nu cumva după ce am propovedit altora, eu insumi să fiu lepădat.”

2 Corinteni, 9, 27.

Să ne întrebăm însă o clipă, cum au ajuns să se maghiarizeze românii din acele părți de sus? Răspunsul e simplu, pentru cei cari cunoaștem istoria de ieri: în mare măsură chiar prin vinovăția bisericii greco-catolice, care a păstorit pe acolo cu arhieriei și preoți cuceriți complect de cultura și societatea ungurească, fenomen care, vai, n'a dispărut cu totul nici până astăzi. Protopopul uniat I. Genț, ne declară într-o scriere a lui, că pe la Sătmar, preoții gr.-catolici ajunseră să facă în biserici și slujbe în limba maghiară. De aceea episcopia ungurească de Hajdudorog și-a putut recruta cele mai multe parohii, tocmai din eparhia de azi dela Baia-mare.

Și când acesta-i adevărul istoric, când vorba și gazeta maghiară domină și acum în căminurile Clerului uniat din acele colțuri întunecate, îndrăznește un Episcop al catolicismului să arunce aprecieri atât de revoltătoare în obrazul ortodoxiei naționale? Să fie timbrată ca o „crimă” creierea unei Episcopii a Bisericii neamului românesc, chiar într-o regiune unde catolicismul de rit grec este cauza dezastrului, dovedindu-se incapabil să repare greșelile trecutului în cursul celor 17 ani de Românie întregită?

Îndrăzneala e prea mare, și ea depășește chiar și limitele îngăduite unui Episcop. Fixându-o aici, avem dreptul s'o înfierăm așa precum merită, respingând cu toată indignarea această deplorabilă provocare papistășească.

La rândul ei, ortodoxia ardeleană întreagă va ști reacționa, energic și hotărât, grăbind lucrările pentru activarea Episcopiei de Maramurăș. Căci dacă-i vorba de o misiune națională pe granița de vest, singură Biserica ortodoxă este indicată s'o îndeplinească, fiindcă nici odată n'a făcut compromisuri cu idealurile sfinte ale neamului, și nici nu s'a legat prin Concordate viclene la tovărășie infamantă cu Bisericile maghiare revizioniste.

Pentru ca să se știe, prin toate oficiile catolice de rit grec.

ARDELENI ȘI REGĂȚENI

Scrisoare deschisă către pâr. Manea S. Popescu din București.

Părinte Manea!

Te-am cunoscut om cu calități a-
lese și vederi largi, dar prin articolul
publicat în „Credința” dela 20
Octombrie te-ai demăscat ca om rău
la suflet, pentru că numai un om ob-
sedat de această patimă poate scrie
așa cum ai scris Sfinția Ta.

Nu-ți voi răspunde cu aceleași
calificative înjositoare, pe cari le în-
trebuințezi față de noi clerul din Ar-
deal și nici nu țin să te conving de
contrariul păcatului ce ți-a învățat
inima, ci dacă scriu aceste șire o fac
pentru cetitorii serioși și imparțiali
ai ziarului, ca să vadă faptele în lu-
mina adevărului.

1. Ardelenismul nostru este una
cu biserica, contopit pe deplin în-
trânsa. E prea îndrăzneată afirma-
ția Sfinției Tale când susții, că noi
n'am trăit și nu trăim în biserică.
Dovadă că nu ți-ai luat osteneala să
ne cunoști istoria trecutului nostru.
Căci ce-a fost oare lupta noastră de
veacuri cu opresorii noștri, decât o
luptă dărză în cadrele bisericii orto-
doxe, cu ajutorul credinții noastre
străbune. Pentru această credință am
adus sacrificii de lacrimi, suferințe
și sânge, ca nici un alt popor din
lume. Mii de martiri ardeleni ai or-
todoxiei desfăd pe oricine să poată
îndrăzni a susține, că noi n'am fost
și nu suntem ortodocși din convin-
gere, și nu din oportunism. Noi n'am
fost nici odată beneficiarii statului,
pentru că până la 1898 clerul bise-
ricii noastre n'a primit nici o lăscăe
dela stat. A trăit în biserică și prin
biserică, alături de credincioși îm-
părțind în egală măsură și durerile
și bucuriile acestora. Iar momelile
congruei dela 1898 încoace nu ne-au
putut clătina în convingerile noastre.
Cel ce și-ar lua osteneala să citească
cronica bisericii noastre, ar putea afla
pagini nenumărate de supreme sa-
crificii pentru această ortodoxie. Afir-
mațiile Sfinției Tale sunt deci vorbe de
bălciu, nu de om cu scaun la judecată.

2. Ne învinuiești de regionalism.
Fiind vorba de această mult îmblă-
țită meteahnă românească cu inima
impăcală vă putem spune, că nu dela
noi porcede regionalismul, ci tocmai
dela București. Faceți bilanțul îm-
prumutului reciproc între București
și Ardeal și vedeți ce ne-a trimis Bu-
cureștiul și ce a primit vechiul Regat
din Ardeal în cei 17 ani de Româ-
nie mare.

Ne-ați trimis mii de slujbași în
administrație, în justiție, la finanțe,
în învățământ, în armată și alte func-
țiuni publice. Ne-ați trimis mulți oa-
meni aleși și distinși, dar au venit și o
serie de elemente nevrednice și lacome
să se îmbogățească pe spinarea noas-
tră. I-am primit pe toți în numele
dragostei de frate. Dar astăzi mulți
dintre aceștia își bat joc de noi, lă-
fându-se în 3—4 slujbe gras retri-
buite, câtă vreme copiii noștri cu di-
plomele în buzunar nu mai au loc
în așezămintele statului românesc.

Ce privește în special Biserica,
contrar afirmațiunii Sfinției Tale, că
la noi n'a pătruns nici un preot din
vechiul regat, iată îți răspund că nu-
mai în eparhia Clujului am primit
în acești 17 ani dela unire 70 preoți
din vechiul regat, 21 din Basarabia
și 9 din Bucovina. La dorință ți-i
pot arăta cu numele. Arată-mi Sfin-
ția Ta câți preoți ardeleni au fost
primiți în vechiul regat, câți func-
ționari publici ardeleni au putut pă-
trunde în vechiul regat în acești 17
ani, câți ardeleni au putut pătrunde
în ministere, câți învățători ardeleni,
câți magistrați, câți ofițeri etc. s'au
putut plasa la Dvoastră?

Iată deci cum cumpăna regiona-
lismului se pleacă greu spre Bucu-
rești, unde de fapt porțile ne-au fost
și ne sunt și acum zăvorite.

3. „Ura” de care ne învinuiești
pe noi se întoarce chiar împotriva
Sfinției Tale. Sacrificiile pe cari te-am
adus noi pentru România mare se
pot califica cu atâta răutate cum o
faci Sfinția Ta? Nu-ți înșir dove-
zile din trecutul sbuciumat al cleru-
lui nostru. Mă mărginesc numai la
faptele din cursul războiului, dela
1916—1918. În acest timp 450 preoți
ortodocși au fost târași prin închi-
sorile Seghedinului, Clujului și Tg.-
Mureșului, batjocoriți, scuipați, bă-
tuși și maltratați, iar casele lor de-
vastate și familiile lor alungate, pen-
trucă erau cei mai intransigenți lup-
tători pe față pentru idealul întregi-
rii neamului, 80 au fost osândiți
la închisoare dela 2—20 ani în total
osânda de 245 ani, 9 preoți au fost
omorâți, 4 osândiți la moarte prin
ștreang, au murit în închisoare și în
surghiun în urma suferințelor îndu-
rate 28 preoți, chiar și 21 preotese
au stat deținute în închisori timp de
2 ani de zile, iar 106 preoți au fost
siliți să fugă din calea urgiei, care
căuta să ne pustiască. Și toți aceștia
au fost ortodocși. Au suferit muce-
nicie fără nici o recunoștință din par-
tea conducerii dela București, care a
răsplătit de multe ori cu largă mu-
nificență pe mulți beneficiari nevred-
nici ai României mari. Nu mai vor-
besc de cei 1870 frunțași români cari
au trecut prin închisorile ungurești,
de cei 340 de martiri ucși mișelește,
de mii de voluntari din armata ro-
mână și de alți mulți ardeleni, cari
s'au jertfit pentru idealul întregirii
neamului. Aceasta este „ura” pe care
am nutrit-o noi și o nutrim și azi
vechiului regat.

4. Ne faci cap de acuzație că cle-
ricul ardelean este „domn”. Da, ți-
nem să fie domn, pentru că un preot
care face opt clase de liceu și baca-
laureat și 4 ani de Academie teolo-
gică cu licență în teologie, ba unii
chiar și alte facultăți, credem că are
drept să fie considerat tot atât de
domn, ca oricare alt „domn” parvenit
cu 4 clase primare. Și poporul ne dă
respectul cuvenit. La noi nu vei ve-
dea un preot, fie cel din urmă, din

cel mai urgisit sat, să umble la cer-
șit cu căldărușa la zi întâi, cum am
văzut în București chiar profesori
de facultate. La noi preotul nu este
pus la masă în bucătărie, alături de
servitori, la nunțile simandicoase cum
am văzut în București. La noi oricare
preot și în orice casă, oricât de dom-
nească sau cât de săracă, este cel
dintai în fruntea mesii, în toate oca-
ziunile. Noi ne-am silit să ținem sus
prestigiul tagmei noastre și așa se
explică ascendentul moral, pe care
l-a avut și-l are și azi preoțimea
noastră asupra credincioșilor, care ne
ascultă și ne urmează. Așa se ex-
plică înjgheburile organizației mi-
renești a FOR-ului pentru lupta a-
cestora alături de preoțime.

Iar în luptele noastre pentru or-
todoxia din Ardeal, cari și azi du-
rere sunt foarte acute, n'am avut și
nu avem nici cel mai mic sprijin din
partea fraților preoți din vechiul re-
gat, de sus până jos. Dimpotrivă
clerul nostru a fost aspru dojenit
chiar de un Arhiepiscop din vechiul re-
gat într-o gazetă din Ardeal, protiv-
nică bisericii ortodoxe.

5. În chestiunea alegerii de epis-
cop la Arad, care te doare amar,
trebuie să constat, că pe lângă afir-
mațiile false ce le debitezi, ai făcut
cel mai prost serviciu P. S. Sale Ar-
hiepiscopului Tit. Arhiepiscopii ardeleni pe
cari i-ați primit în vechiul regat nu
noi vi i-am trimis și nu vi i-am im-
pus cu forța. Dar i-ați chemat și
și i-ați dus, fără să ne întrebați,
deși aveam și noi nevoie de dânsii.
Acum poate ar fi fost cazul să ne
vină și nouă un regățean în Ardeal.
Și poate că se și făcea, dacă ați fi
întrebuințat mijloacele duhovnicești
și îndemmurile dragostei evanghelice.
Dar ați purces pe calea volniciei, ați
hotărât de nobis sine nobis, și ați voit
să ne impuneți cu sila un arhiepiscop
din vechiul regat. Evident că reac-
țiunea s'a produs imediat, căci nu
suntem nici noi o turmă de incon-
știenți, cari să ne plecăm docii în

fața celor ce vor să ne exploateze
îngăduința. Dovadă este faptul, că
reacțiunea s'a accentuat abia în di-
mineața alegerii, când voturile arde-
lenești încă nu erau cristalizate în
jurul P. S. Arhiepiscopului Andrei. Dar
când au apărut pe culoarele camerei
apelurile cu ascuțit împotriva arde-
lenilor, atunci s'a produs în mod
spontan și răspunsul.

Avem și noi, ca și Sfințiile Voas-
tre, obiceiurile și tradițiile noastre ro-
mânești și ortodoxe, cari în mijlocul
confesiunilor ce ne înconjoară au altă
față, decât cele din vechiul regat și
cari cer să fie menținute și respectate,
tocmai în interesul conservării acestei
ortodoxii. Și pentru aceasta, cel ce
vine între noi trebuie să fie pătruns
de această necesitate și să și-o în-
sușească pe deplin. Omul, în care
vom avea această garanță, îl vom
chema noi, cum ați chemat și Sfin-
țiile Voastre pe Arhiepiscopii dela noi.
Dar silniciile cu ciomagul, cum ne
amenința un oarecare domn din con-
gres, le respingem cu toată hotărârea.

Ar mai fi multe de spus în pro-
blema aceasta. Dar cadrul unui ar-
ticol de ziar e prea strâmt pentru
aceasta. Pe calea pe care ai apucat
însă Sfinția Ta regret, dar nu vom
putea ajunge nici odată la înțelegere.
Decât așa, mai bine să ne întoarcem
fiecare la bisericuța noastră, noi la
Statutul lui Șaguna, isvorât din tra-
diția de veacuri a bisericii noastre,
cu care ne-am apărat în vremuri
grele și ortodoxia și neamul. Iar voi
să vă întoarceți de unde ați pornit
și atunci poate ne vom putea înțe-
lege mai bine.

În tot cazul însă este totdeauna
bine ca înainte de a pronunța o sen-
tință asupra cuiva, să-ți vezi întâi
bârna din ochiul propriu și apoi pa-
iul din ochiul altuia.

Dragostea de frate nu se impune
cu ciomagul, ci se cucerește cu do-
vezi de iubire sinceră și desinteresată.

Pr. Dr. SEBASTIAN STANCA,
senator — membru în congresul
național-bisericesc.

Sfințirea bisericii din Idicel-Pădure.

Vineri în 8 Noemvrie a. c., sâr-
bătoarea Sf. Arhangheli Mihail și
Gavril, a avut loc sfințirea bisericii
din Idicel-Pădure, prin mandatarul
P. Sf. Sale Dlu Episcop Nicolae,
consilierul referent Dr. Vasile Sava,
fiul acestei parohii, în sobor cu preoții
Ioan Maloș, protopop al Reghinului,
Ioan Sălăgean, senator, paroh în Idi-
cel-Sat, Alex. Nicolescu din Măierău,
Victor Șuteu din Cașva, Gavril Pe-
truțiu din Deleni, preotul local Teo-
dor Bucur și diaconul Vasile Bog-
dan dela Episcopie, în prezența unui
public credincios de 3000 de oameni.
Am remarcat în public din Tg.-Mu-
răș și Reghin prezența dlui fost pre-
fect Dr. Ioan Vescan, Dr. Eugen Ni-
coară, Dr. Vasile Nicolescu, toți de-
putați eparhiali, Dr. Alexandru Ceu-
șian, avocat Pitea, profesori Dr. Ion
Bozdog și Ciortea, Teodor Lascu, ar-
hitect Göllner și alți mulți intelectuali
doamne și domni, cari au ținut să

dea prin prezența lor mai multă stră-
lucire actului sfânt ce s'a săvârșit.

Sfințirea s'a început la orele 9^{1/2},
cu sfințirea apei urmându-se preve-
derile tipiconale, iar la sfârșitul Sf.
Liturghii P. C. Sa Dr. Vasile Sava,
cetind întâi literile P. Sf. Sale Dlu
Episcop, într-o cuvântare înălțătoare
arată străduințele poporului credin-
cios din Idicel-Pădure de a-și ridica
și el o biserică proprie mai apro-
piată, căci până la anul 1903, paro-
hia Idicel-Pădure de azi aparținea bi-
sericii din Idicel-Sat, și credincioșii
trebuiau să facă cale de 8 kilometri
până la biserică.

În iarna acestui an, într-o zi de
sărbătoare, mai mulți credincioși frun-
țași întorcându-se din Idicel-Sat de-
cid pe drum să-și facă și ei biserică.
Deciziunii îi urmează fapta și fără să
dispună de vre-un fond, într-o jumă-
tate de an biserică este terminată și
la Sf. Marie anul 1903 și sfințită de

către fericitul Mitropolit Ion Mețianu.

Biserica era jumătate de piatră, la bază, și jumătate de lemn. Putea să mai corăspundă multă vreme într-o parohie cu mai puțină credință. Credincioșii din Ildicel-Pădure înființează însă încă de prin 1913 un nou fond de zidire, care se ridică la vr'o 13.000 Lei până la război. După război se adună prin repartiții pe popor și prin danii suma frumoasă de 1.200.000 Lei. Conversiunea însă găsește această sumă depusă la o bancă și o nulifică. Credincioșii îndârjiți, cu toată criza economică, fac noi eforturi și astăzi au ajuns să-și vadă visul împlinit și întrupat într-o biserică impunătoare în stil bizantin. A contribuit pentru această zidire întreg poporul împărțit pe clase dela 500 până la 6000 Lei, sumă foarte importantă pentru țărani, cari își adună traiul de toate zilele de pe niște răzoare puțin productive. Poate tocmai această muncă grea le dă forța morală de a săvârși acte de această natură. Pe locul unde este azi biserică, școală, casă culturală, fără să fie în jur vre-un sălaș omenesc, acum 33 de ani era un pământ nebagat în seamă cu tufe de aluni și arini pe el.

Ținem să remarcăm că partea leului în munca prestată în jurul zidirii acestei biserici, i-a revenit proprietarului Mihail Covrig, care secondat de Ioan Sava, episcop permanent dela 1903 și până azi, și episcopul

Galacteon Covrig, ca și de toate consiliile parohiale ce s'au perândat, a fost promotorul acțiunii, donând din al său pentru biserică suma de 200 mii Lei. A mai donat statul, pe timpul când era prefect dl Dr. I. Vescan, lemne în valoare de 75.000 Lei, dl arhitect Gollner 20.000 Lei, Eparhia 20.000 Lei, dl Dr. Vasile Covrig din Tg.-Murăș 3000 Lei.

Sărbătoarea a fost favorizată și de vreme bună. Poporul credincios a îmbrăcat haină de sărbătoare, coborând de pe muchile de deal la slujba religioasă dela biserică situată la îmbinarea pitorească a celor două văi „Valea-Cornei cu Valea-Mare“, unde este zidit noul lăcaș de închinare, asemenea unei mănăstiri în creerii munților. Pe fețele tuturor se vede mulțumirea lucrului împlinit.

La sfârșitul slujbei s'au distribuit credincioșilor colaci confecționați de către gospodinele din parohie, iar în sala școlii s'a servit un banchet pentru 100 persoane. S'au spus cuvinte înălțătoare aici pentru M. Sa Regele, P. Sf. Sa Episcopul Nicolae Ivan, mandatarul Episcopiei, pentru ctitorii bisericii noi, pentru cler etc.

După banchet tinerimea a încins o petrecere dansantă, cea intelectuală în școală iar țărănimea în casa culturală, până în zori de zi. S'au despărțit toți zicându-și la revedere la sfințirea definitivă din vara 1936.

CORESPONDENT

Sfințirea capelei militare din Bistrița.

— O impozantă sărbătoare națională. —

Vineri a avut loc la divizionul 4 tunuri munte, din orașul Bistrița, o grandioasă solemnitate religioasă, unde s'a făcut sfințirea capelei militare ortodoxe și s'a oficiat și Te-Deumul pentru aniversarea zilei Marelui Voevod Mihai de Alba-Iulia.

În vederea solemnității din ziua de 8 I. c., toate corpurile de trupă din garnizoană, cu deplină satisfacție sufletească s'au gătit din zori, împodobindu-și micul lor lăcaș sfânt cu toate cele convenite cultului ortodox, pentru ziua cea mare a sfințirii capelei militare.

Primirea P. S. Episcop Dr. I. Stroia.

În vederea sfințirii capelei militare, serbarea a luat caracterul unor mari și impunătoare manifestații religioase și naționale.

P. Sf. Episcop al Armatei Dr. I. Stroia a sosit în orașul Bistrița, venind dela Cluj, și i s'a făcut o primire entuziastă de ofițerii acestei garnizoane.

Pe peronul gării P. Sf. Episcop a fost primit de dnii generali Iacobovici Iosif și Savu Cornel, preotul militar Oniga Pompei, comandantul trupei și ajutorii lor.

Sosind la divizionul 4 tunuri de munte, o companie din batalionul 1 grăniceri de gardă a dat onorurile convenite.

Slujba religioasă.

În curtea cazărării divizionului, înaltul ierarh a slujit un serviciu religios, după care asistența a trecut

în capela militară, unde a început slujba sfințirii.

În asistența dlor generali Iacobovici și Savu, a comandanților de unități, a întregului corp ofițeresc din garnizoană, a reprezentanților diferitelor confesiuni și a autorităților civile din orașul Bistrița, s'a început slujba pentru sfințirea capelei, condusă de P. Sf. Dr. I. Stroia, înconjurat de prooții: confesorul garnizoanei căpitan Oniga Pompei; adm. prof. Victor Mureșan, Teodor Ciuruș, Borgo-Rus, prof. Flămând, pr. Bunea din Năsăud și T. Ciuruș din Caila.

Răspunsurile au fost date de corul funcționarilor de sub conducerea dlui prof. Bucur.

La sfârșitul sfințirii, cu fastul convenit s'a oficiat și Te-Deumul pentru ziua onomastică a Marelui Voevod Mihai.

Cuvântările.

După terminarea serviciului divin, P. Sf. Episcop Dr. I. Stroia a arătat puterea credinței ostășești în îndeplinirea obligațiilor de bun creștin. A evocat fapte concrete din viața neprihănită a poporului românesc, care s'a menținut și s'a ridicat în fața lumii și a popoarelor civilizate, prin puterea credinței.

Preotul militar căpitan Oniga a arătat sacrificiile materiale făcute pentru înființarea acestei capele, mulțumind în același timp P. Sf. Episcop pentru concursul moral și material dat. În continuare d-sa scoate în e-

vidență personalitățile alese ale dlor comandanți, dlor generali Iosif Iacobovici și Cornel Savu, cât și distinsului comandant al divizionului 4 tunuri de munte, dl colonel Petre Orleanu, care a pus la dispoziție, cu toată dragostea, sala în care s'a făcut capela militară.

Defilarea.

După slujba religioasă, s'a trecut în curtea cazărării, unde, în fața trupei și a ofițerilor din garnizoană, înaltul ierarh a rostit o cuvântare despre însemnătatea zilei, iar dl general Iacobovici a adus omagiu Marelui Voevod Mihai și dinastiei.

A urmat defilarea unei companii de onoare din batalionul 1 grăniceri de gardă regală, în frunte cu muzica regimentului 84 infanterie, sub comanda dlui căpitan Rusu.

Împărțirea distincțiilor.

La ora 13 jum., la cercul militar din localitate, s'a dat în onoare oaspeților un dejun, unde au tostat P. Sf. Episcop și dl general Iacobovici, în sănătatea M. S. Regelui și a Marelui Voevod Mihai.

P. Sf. Episcop aduce mulțumiri dlor generali Iacobovici și Savu, col. Orleanu și confesorului garnizoanei, preot căpitan Oniga Pompei, pentru opera înfăptuită.

Ca o recompensă a muncii depuse de tânărul preot militar, care a dezvoltat o activitate bogată în această garnizoană, P. S. Episcop Dr. I. Stroia îl distinge cu brâul roșu, în gradul pe protopop onorific.

În semn de recunoștință pentru devotamentul și dragostea depusă pentru înființarea acestei capele militare, P. Sf. a acordat diplome de onoare dlor generali Iosif Iacobovici și Cornel Savu, în calitate de președinți de onoare ai comitetului bisericii militare.

S'au mai acordat diplome de onoare în calitate de membri dlor: col. Petre Orleanu, col. Nicolae Costescu, col. Alex. Vâlcu, col. Dumitrache, col. Romulus Ionescu, col. Mihail Georgescu, col. Ion Teodorescu, col. Florian Mateiu, col. Ștefan Hedrich, col. Ernst Benedec, Laurențiu Oanea, senator, Dumitru Nacu, prefectul județului și Cornel Mureșan primarul orașului Bistrița.

După conferirea diplomelor a vorbit dl col. Vâlcu, care a scos în evidență calitățile și munca depusă de comandantul divizionului dl col. Petre Orleanu.

Dl col. Petre Orleanu, cu reală emoție, mulțumește dlor generali pentru solitudinea și dragostea de care s'a bucurat întotdeauna.

Vădit mișcat a vorbit și tânărul protopop Oniga Pompei, mulțumind înaltului ierarh pentru distincția acordată și declarând, că de aci înainte își va îndeplini cu prisosință misiunea sa de preot militar.

P. Sf. Episcop Dr. I. Stroia, în mijlocul uralelor celor prezenți, a părăsit Bistrița la ora 16, plecând cu trenul spre Cluj.

Correspondent.

INFORMAȚIUNI

Știre personală. P. S. Episcop Dr. Vasile Lăzărescu al Caransebeșului a fost săptămâna trecută la Cluj, spre a face o vizită P. Sf. nostru Episcop Nicolae, de care-l leagă o profundă stimă și un mare devotament. P. S. Sa a ținut să cerceteze toate instituțiile și realizările Eparhiei, rămânând adânc impresionat de opera admirabilă datorită talentelor și energiei excepționale ale marelui nostru arhipăstor octogenar Nicolae. Și gândul îl purtă la eparhia dela Caransebeș, unde atâtea sunt încă de făcut și de îndrumat pe căile ideale, trasat, în Biserică de cărja episcopală dela Cluj.

Serbătorirea Voevodului Mihai. În ziua de Sf. Arhangheli Țara întreagă a serbătorit onomastica Voevodului Mihai, prințul moștenitor atât de iubit de toți Români. Biserica noastră, care se mândrește a-l avea de fiu credincios, a înălțat rugăciuni calde pentru viața și sănătatea Lui, exprimându-i sincere și netrecătoare sentimente de devotament, ca unui scump vlăstar al Dinastiei noastre glorioase.

Înscăunarea Mitropolitului Bucovinei. Dumineca trecută a avut loc la Cernăuți înscăunarea noului Mitropolit Î. P. S. Visarion Puiu, în cadrul unor frumoase solemnități. Au fost de față Î. P. S. Mitropolit Nicodim al Moldovei, dd. Al. Lapedatu, ministrul Cultelor și Ion Nistor, ministrul Sănătății, toate autoritățile civile și militare, cum și un public imens. La impunătoarea reședință s'a format un cortegiu mare, care a dus pe mitropolitul Visarion la Catedrală, unde s'a slujit sf. Liturghie. După terminarea ei au vorbit Î. P. S. Mitropolit Nicodim, ca delegat al Sf. Sinod, dl Al. Lapedatu și cel din urmă noul mitropolit. Apoi a avut loc la palatul mitropolitan o recepție, urmată de un banchet.

Noile alegeri de Episcopi. Zădărnindu-se alegerea de Episcop al Aradului în colegiul electoral din luna trecută, și i-vindu-se tot atunci o nouă vacanță la scaunul din Bălți, pe urma alegerii de Mitropolit a P. S. Visarion Puiu, — s'a pus problema alegerilor noi. Consiliul Central Bisericesc a hotărât într-o ședință recentă, ca aceste alegeri să aibă loc la sfâr-

șitul luni Noemvrie. După ce I. P. S. Patriarh va lua contact și cu Ministerul Cultelor se va putea anunța data precisă a convocării marelui colegiu electoral. Nu ne îndoim, că Arădani, împreună cu toți membrii delegați ai Mitropoliei noastre, vor da acelaș exemplu de solidaritate, ce a impresionat așa de mult, alegând de Episcop pe acela, în jurul căruia s'au grupat cu atâtă înțelegere și hotărâre neclintită.

Salarizarea Clerului. La Curtea de Apel din Chișinău s'a judecat zilele trecute acțiunea intentată de către un preot, spre a se stabili dacă veniturile epitrahilului pot fi socotite, ca făcând parte integrantă din salariul dela Stat. După desbateri lungi, în cari au pledat eminenții avocați din București, dd. Istrate Micescu și Anibal Teodorescu, Curtea s'a pronunțat favorabil, dând câștig de cauză preotului reclamant. Se va vedea ce punct de vedere va adopta, în ultima instanță, Înalta Curte de Casație, a cărei jurisprudență va fi decisivă în problema atât de enervantă a salarizării Clerului.

Festival în amintirea lui Gh. Dima. Dumineca trecută la ora 11 a. m., a avut loc la Teatrul Național din Cluj un festival comemorativ, întru cinstirea neuitatului compozitor Gh. Dima, dela a cărui moarte s'au împlinit 10 ani. Dna Anicuța Voileanu a ținut o conferință frumoasă, în care a arătat cu fină înțelegere și vibrantă expunere viața și opera dispărutului, atât de bogată, de originală și de neîntrecută, mai ales acele creațiuni de muzică religioasă, ce vor fi titlul lui de mândrie și podoabele inimitabile ale literaturii noastre muzicale.

Corul mixt al Conservatorului, condus de el A. Bena, a executat impecabil cele două mari bucăți ale lui Gh. Dima: *Salvum fac regem și Hora*, cu acompaniament de orhestră.

Este profund regretabil, că această comemorare pioasă s'a făcut în fața unei săli aproape goale. Să fi devenit Clujul românesc atât de puțin recunoscător față de maestrul, care i-a ridicat faima muzicală și artistică?

Distincție. Cu ocaziunea solemnității sfințirii frumoasei biserici din Turda, P. Sf. nostru Episcop a înălțat pe păr. protopop Iovian Murășan la rangul de econom-stavrofor cu dreptul de a purta cruce, drept distincție meritată pentru vredniciile deosebite, câștigate în cursul unei vieți laborioase, a căror încoronare este minunatul lăcaș de închinare din piața orașului Turda. Felicitările noastre.

Congresul economic. Am amintit în numărul trecut al gazetei de congresul economic al Ardealului, care va avea loc la Cluj în ziua de 28 l. c. Pe zidurile orașului s'au lipit afișele, semnate de reprezentanții bisericești, culturali, economici și financiari ai provinciei de dincoace de Carpați, anunțând acest congres neobicinuit, care va însemna o dată hotărâtoare în analele noastre economice. Căci e vorba de refacerea creditului și salvarea băncilor românești din Ardeal-Bănat, cari în vremuri grele au ajutat poporul nostru sub toate raporturile, dându-i puțința să progreseze și să reziste prigonirilor dușmane. Conversiunea a distrus aceste bănci, refuzând a le asimila cu băncile populare, deși au lucrat exact în acelaș spirit ca și acestea. Pentru înviorarea lor, asociația „Solidaritatea” cere Băncii Naționale un credit de un miliard și jumătate Lei, nu ca un cadou, ci rambursabil în timp de 17 ani, cât durează efectele conversiunii. Aceasta o cere și congresul economic dela 28 c. Toți trebuie să ne solidarizăm cu această cerere legitimă, și de aceea nici un bun Român nu trebuie să lipsească, dela acest mare și însemnat sobor din capitala Ardealului.

Măsuri binevenite. Consiliul de miniștri prezidat de dl Gh. Tătărăscu a luat zilele trecute câteva măsuri de mare importanță națională. Astfel a anulat jurnalul, care autoriză o societate evreiască din Londra să achiziționeze pământuri în Basarabia și să colonizeze acolo pe alții nou veniți. Astfel s'a pus capăt unei grave primejdii de înstrăinare a provinciei de peste Prut. În al doilea rând, Consiliul a hotărât să prelungească încă cu un an dreptul de preemțiune al Statului față de bunurile emigranților turci din Dobrogea, iar pe de altă parte va veni cu o lege interpretativă, care să declare nule toate contractele de cumpărări de pământuri ale turcilor emigrați, încheiate în mod fraudulos, mai ales de către bulgari. Meritul acestor măsuri de apărare națională revine dlui Vasile Săssu, ministrul Agriculturii, care s'a dovedit întotdeauna român dintr'o bucată.

O hotărâre cuminte. Conducerea partidului național-țărănesc a hotărât să renunțe la manifestația monstră din ziua de 14 l. c. pe străzile Bucureștilor. Aceasta în urma audiențelor pe cari șefii partidului le-au avut la Palat, unde Suveranul le-a arătat probabil situația primejdioasă a țării în urma evenimentelor externe. E bine, că după dl Octavian Goga, a venit și gestul celuiil partid de guvernământ, dând dovada unei simțiri patriotice, ce-i onorează.

Lucrarea despre recensământ.

Se știe că în 1930 Statul a făcut recensământul populației, după principii moderne, așa cum ele sunt practicate mai ales în America. De atunci și până astăzi s'a lucrat intens și continuu de către Institutul demografic din București, la prelucrarea științifică a datelor culese. Ni se anunță că lucrarea e gata și va eși de sub lipar în curând, formând zece volume. Ea o să fie una din operele serioase, cari cinstesc țara și pe conducătorii ei. O așteptăm cu toată nerăbdarea, căci va fi un izvor neprețuit pentru cercetări, studii și conferințe, menite să lumineze atâtea probleme capitale ale României întregite.

Războiul din Africa. Ofensiva italienilor merge înainte, culegând noi victorii. După cucerirea orașului Makalle, centru important, se fac pregătiri mari din ambele părți pentru o bătălie sângeroasă la sud de numitul oraș. Singura linie ferată Djibuti—Addis Abeba, este amenințată să cadă în mâinile italienilor. Negusul este descumpraj de înfrângerile trupelor sale.

Adunarea grupului III religios din protopopiatul Bistrița. Grupul III religios din protopopiatul Bistrița s'a întrunit în conferință în frunțașă comună Chintelnic la data de 14 Octomvrie a. c.

Cu acest prilej s'a desfășurat următorul program: la orele 9 dimineața s'a oficiat utrenia, iar în continuare sf. Liturgie de către toți preoții grupului. La priceasnă a predicat C. Sa pr. Ioan Bunea (Năsăud) despre *Cuvioasa Paraschiva*. După terminarea sf. Liturghii s'a ținut conferință publică pentru popor de către C. Sa pr. Vasile Maximilian despre: „*Credința creștină și fapta bună*.” Cu acest prilej s'a făcut și un parastas pentru preoții decedați, precum și sfințirea alor cinci cruci, făcute din contribuția credincioșilor, una înaintea bisericii, două în cimitir și două pentru țarină. De încheiere C. Sa pr. V. Căndea a adresat un simțit cuvânt de mulțumită credincioșilor donatori. Conferința intimă, care s'a ținut după masă a fost un prilej de examinare a metodelor de pastorație, cari se recer în vremile de azi.

Ungurii fabrică monete false.

La Budapesta funcționa de multă vreme o fabrică, ce se ocupa cu falsificarea de monete românești, cehe și poloneze, cari erau apoi strecurate prin contrabandă în țările respective. După minuțioase intervenții pe cale diplomatică, guvernul unguresc a fost silit în fine să ia măsuri. Fabrica s'a descoperit repede, găsindu-se un mare stoc de piese, printre cari monete românești de 100 Lei. Bandiții au fost arestați și dați pe mâna parchetului. Ne întrebăm însă, dacă nu cumva ei vor fi achitați, fiind socotiți că au săvârșit acte patriotice în folosul bieteii Ungarii „mutilate.”

POSTA REDACȚIEI

Pr. I. M., Turda. Am remarcat și noi firește, că „uniriștii” și-au pierdut sărita, din pricina foarte simplă că i-am atins la „bătăturile” ce-i dor. Nu le place să spuie lumii, că Biserica Blajului a fost redusă prin Concordat, la cult catolic de rit grec și pusă de-avalma într'un cazan cu cele ungurești. Conferințele episcopoești comune și apariția laolaltă pe scena congreselor agriste o demonstrează de altfel suficient. Că Papa-i străin de tradițiile românești e un adevăr, ce n'are nevoie de probe. A dovedit-o deplin în cazul celebru al Episcopiei de Haidudorog. Deci, mai puțină enervare reverendisimilor, și mai multă cuviință — chiar la „telefon.”

Nr. 77—1935.

(28) 3—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de cântăreț din parohia *Coronca* și filii, protopopiatul Tg.-Murășului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea.”

Venitele:

1. Cinci jugăre arător și un jugăr loc de coasă, în materia *Coronca*; trei jugăre arător și una mie (1000) Lei anual, dela filia Sânișor. — Pământul potrivit.

2. Una a treia parte din venitele stolare.

3. Locuință în natură fără supraedificate și folosința teritorului destinat spre acest scop, lângă biserică, în mărime de cca 450 st. p., loc foarte bun.

Candidații își vor înainta cererile (timbrate) însoțite de carte de botez, (eventual certificat școlar) și diploma de cântăreț în original sau copie legalizată; și se vor prezenta în timp potrivit în parohie, pentru a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Candidatul ales va avea să formeze cor bisericesc cu tineretul.

Se vor prefera candidații cu cursuri speciale de cântăreți.

Coronca, la 25 Iunie 1935.

Oficiul parohial ort. rom. în înțelegere cu Consiliul parohial.

Partenie Matei, paroh.

Văzut: Ștefan Russu, protopop.

Nr. 198—1935.

(29) 3—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de cântăreț la biserica ort. română din *Sâncraia-de-Murăș*, județul Mureș, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea.”

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Patru (4) jugăre pământ arător și $\frac{1}{2}$ jugăr fânaț.

2. Locuință în natură — casa cantorală de lângă biserică cu două camere.

3. Venitele stolare obicinuite.

Candidații își vor înainta cererea scrisă cu mâna proprie însoțită de următoarele documente: 1. Extras de botez. 2. Certificat de pe ultimul an școlar. 3. Atestat de purtare dela oficiul parohial competent. 4. Diplomă de cantor. 5. Certificat asupra situației militare.

Candidatul ales va avea să formeze cor bisericesc cu tineretul. Se vor prefera candidații cu cursuri speciale de cântăreți.

Sâncraia-de-Murăș, 30 Septemvrie 1935.

Oficiul parohial în înțelegere cu Consiliul parohial.

Carol Bărdășan, paroh.

Văzut: Ștefan Russu, protopop.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.